

TƯ VẤN PHÁP LUẬT CHO CÔNG ĐỒNG: HỘI ASIAN LAW CAUCUS VÀ ĐOÀN LUẬT SƯ VIỆT MỸ MIỀN BẮC CALIFORNIA

HỎI & ĐÁP VỀ HIỆP ĐỊNH GỬI TRẢ VỀ CÔNG DÂN VIỆT NAM

Mục tư vấn này không phải là tư vấn pháp lý và không thay thế cho công việc tư vấn của một luật sư chuyên luật di trú đã nắm vững sự kiện riêng biệt của từng vụ.

Q: Hoa Kỳ và Việt Nam đã ký kết hiệp định gửi trả về công dân chưa?

A: Có, vào ngày 22 tháng Giêng, 2008, Hoa Kỳ và Việt Nam chính thức thông báo là hai nước đã ký một hiệp định để cho phép gửi trả trở lại công dân Việt nào mà đã từng hoặc sẽ bị lệnh trục xuất về Việt Nam.

Q: Ai sẽ bị ảnh hưởng bởi việc ký kết hiệp định này?

A: Yếu tố quyết định sẽ là ngày một cá nhân nào đó được nhập cảnh vào Hoa Kỳ. Nếu một công dân Việt Nam đặt chân đến Hoa Kỳ *vào* hay *sau* ngày 12 tháng Bảy, 1995, và họ đã được đưa ra xử trước một vị thẩm phán luật di trú, và vị thẩm phán luật di trú đã ra lệnh công dân Việt Nam đó phải bị trục xuất về Việt Nam, thì hiệp định này giờ đây sẽ cho phép trục xuất họ về Việt Nam. Theo Bộ An Ninh Quê Nhà Hoa Kỳ cho biết, có khoảng 1,500 người Việt đang sống tại Hoa Kỳ sẽ bị ảnh hưởng trực tiếp của hiệp định này.

Q: Nếu người đó không sinh ra ở Việt Nam thì sao?

A: Nhiều người Việt được sinh ra trong trại tị nạn ở nhiều quốc gia, như Phi Luật Tân, và chưa từng bao giờ sống tại Việt Nam. Hiệp định này không ảnh hưởng đến những cá nhân này. Tuy nhiên, công dân Việt Nam sinh ngoài nước Việt Nam nhưng sau đó có cư ngụ ở Việt Nam trong bất kỳ giai đoạn nào vẫn chịu ảnh hưởng của hiệp định này và có thể bị trục xuất nếu Việt Nam nhìn nhận quốc tịch của họ.

Q: Ai sẽ không bị trục xuất?

A: Người từ Việt Nam sang đã nhập quốc tịch Mỹ;
Người mang quốc tịch Việt Nam nhưng đã đến Mỹ. *trước* ngày 12 tháng Bảy, 1995;
Người mang quốc tịch Việt Nam *không* bị án lệnh trục xuất cuối cùng.

Q: Án lệnh trục xuất cuối cùng là gì?

A: Trước khi một cá nhân nào đó có thể bị trục xuất khỏi Hoa Kỳ, người đó phải được cho cơ hội có một phiên tòa do một vị Thẩm Phán luật di trú xét xử, trừ khi ông hay bà ấy ký đơn tự nguyện bỏ đi quyền này. Vị Thẩm Phán luật di trú sẽ tổ chức một phiên xử để xác định xem cá nhân đó có quyền nộp đơn xin ở lại Hoa Kỳ hoặc xin cứu xét vô can theo luật di trú để giữ thẻ xanh của mình. Nếu thẩm phán luật di trú đã ký quyết định ra lệnh chính phủ Hoa Kỳ gửi trả một cá nhân nào trở về nước của họ, thì người đó xem như đã bị lệnh trục xuất cuối cùng trừ khi có nộp đơn kháng cáo đúng hạn. Nếu mọi sự kháng tụng đều bị bác, thì lệnh trục xuất có hiệu lực trên hết.

Q: Làm sao tôi biết tôi có bị lệnh trục xuất cuối cùng hay không?

A: Nếu bạn nghĩ hiệp định trả trở lại công dân có thể áp dụng đối với trường hợp của bạn, bạn không nên đến cơ quan di trú của chính phủ Hoa Kỳ. Thay vào đó, trước tiên bạn nên gọi số 1-800-898-7180, sau đó bấm số "1" và bấm vào số A của mình (số đăng ký ngoại kiều hay số thẻ xanh). Khi máy đã xác nhận tên bạn, bấm số "1" rồi đến số "3" để xác định xem hồ sơ của bạn có bị lệnh trục xuất cuối cùng hay không.

Q: Trước đây khi chưa ký hiệp định gửi trả công dân thì công dân Việt được giải quyết như thế nào?

A: Trước khi hiệp định trả trở lại công dân được ký ngày 22 tháng Giêng, 2008, hầu hết các công dân Việt Nam có lệnh trục xuất cuối cùng đều được phóng thích khỏi trại giam di trú theo một lệnh giám sát. Những cá nhân này được phép ở lại Hoa Kỳ và được xin giấy phép làm việc từng năm trong khi chờ trục xuất. Chỉ những người có hộ chiếu Việt Nam chưa hết hạn hay một loại giấy thông hành nào của Việt Nam mới bị trả về Việt Nam.

Q: Những người đã tự *chấp nhận* chịu lệnh trục xuất cuối cùng vì lúc đó Hoa Kỳ và Việt Nam chưa ký hiệp định thì sao?

A: Một số cá nhân trước đây bị giam theo luật di trú trong khi đang diễn tiến thủ tục tố tụng để trục xuất họ. Để được phóng thích nhanh hơn, nhiều người Việt đã chấp nhận từ bỏ quyền xin ở lại Hoa Kỳ. Những cá nhân trong trường hợp này nên tìm đến tham khảo với một luật sư chuyên luật di trú ngay tức khắc để tìm hiểu xem có khả năng xin mở lại hồ sơ cứu xét vấn đề trục xuất hay không.

Q: Mở lại hồ sơ cứu xét vấn đề trục xuất có muộn không?

A: Nói chung, đơn thỉnh nguyện mở lại hồ sơ phải được nộp cho Tòa Di Trú nơi đã xét xử hồ sơ trục xuất trong vòng 90 ngày tính từ ngày tòa cấp lệnh cuối cùng. Trong trường hợp đã nộp đơn kháng cáo lệnh trục xuất, đơn thỉnh nguyện mở lại hồ sơ phải được nộp cho Hội Đồng Phúc Thẩm Di Trú trong vòng 90 ngày kể từ ngày có quyết định của Hội Đồng. Hầu hết những công dân Việt Nam bị ảnh hưởng bởi hiệp định mới đã nhận án lệnh cuối cùng hơn 90 ngày trước đây, và họ nên tham khảo với một luật sư chuyên luật di trú để xem có khả năng áp dụng một ngoại lệ nào của điều khoản bắt buộc 90 ngày hay không.

Q: Hiệp định gửi trả công dân giữa Hoa Kỳ và Việt Nam có mãn hạn không?

A: Hiệp định gửi trả công dân sẽ có hiệu lực 5 năm kể từ 22 tháng Ba, 2008, và sẽ tự động gia hạn thêm 3 năm sau đó trừ khi phía Hoa Kỳ hoặc Việt Nam thông báo bằng văn bản cho nước đối phương về việc không gia hạn 6 tháng trước khi hết hạn. Một trong hai quốc gia có quyền hủy hiệp định bằng cách thông báo bằng văn bản 30 ngày trước.

Q: Hiệp định gửi trả công dân có thể nào thay đổi để có ảnh hưởng luôn đến những người đã đến Hoa Kỳ trước ngày 12 tháng Bảy, 1995 không?

A: Hiệp định có điều khoản cho phép cả hai quốc gia tu chỉnh hay bổ sung trong tương lai bằng thỏa thuận trên văn bản.

Q: Tại sao chúng ta cần quan tâm đến hiệp định gửi trả công dân Việt Nam?

A: Vào năm 1996, Quốc Hội đã thông qua hai luật di trú rất gắt gao, đó là Đạo Luật Chống Khủng Bạo và

Án Tử Hình Hữu Hiệu (AEDPA) và Đạo Luật Cải Cách Di Cư Bất Hợp Pháp và Trách Nhiệm của Người Di Dân (IIRIRA), mà trong đó đã lấy đi quyền của người di dân được xin Thẩm Phán luật Di Trú cho phép họ nộp đơn xin được ở lại Hoa Kỳ. Đối với nhiều người bị ảnh hưởng, ngay cả những cá nhân có quan hệ mật thiết với gia đình và cộng đồng tại Hoa Kỳ, các luật lệ này đã xóa bỏ quyền hạn của một vị thẩm phán luật di trú trong vấn đề xét xử theo từng trường hợp để đưa ra quyết định trục xuất hay không.

Q: Tôi có thể tìm hiểu thêm về luật di trú từ các nguồn thông tin nào?

A: (1) Hội Asian Law Caucus (Liên lạc LS. Phil Van ở số 415-896-1701), 939 Market Street, Suite 201, San Francisco, California 94103, nơi đây chỉ làm việc theo hẹn.

(2) Đoàn Luật Sư Việt Mỹ của Miền Bắc California, (liên lạc LS. Mai D. Phan, Hội Trưởng, ở số (408) 975-9321), The Garden Alameda, 1570 The Alameda, Suite 212, San Jose, California 95126.

(3) Trung Tâm Southeast Asia Resource and Action Center (SEARAC), 202-667-4690, 1628 16th Street, Northwest, Washington, D.C. 20009.